

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ ТА РИМУ

Загальна інформація

Компонент освітньо-професійної програми	Нормативний
Кількість кредитів ECTS	4
Мова навчання	Українська
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія
Освітньо-професійна програма	Історія та археологія

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія Стародавньої Греції та Риму» є ознайомлення студентів з основними етапами, подіями, тенденціями та особливостями політичної, соціально-економічної та культурної історії Стародавньої Греції та Риму.

Передумови вивчення дисципліни

Для результативного опанування знаннями, вміннями, навичками при вивченні даної дисципліни студент повинен мати базові знання з «Історії Стародавнього Сходу».

Результати навчання

У процесі вивчення дисципліни передбачається формування у студентів наступних *компетентностей*:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

СК 13. Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.

СК 14. Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.

Навчальна дисципліна сприятиме досягненню таких **програмних результатів навчання**:

ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 15. Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві.

Зміст дисципліни

Змістовий модуль 1. Стародавня Греція

Тема 1. Вступ до історії Стародавньої Греції та Риму

Тема 2. Крито-мікенська та гомерівська Греція

Тема 3. Архаїчна Греція (VIII – VI ст. до н. е.)

Тема 4. Стародавні Спарта та Афіни

Тема 5. Греко-перські війни та Пелопоннеська війна

Тема 6. Криза грецького полісу та посилення Македонії

Тема 7. Завоювання Александра Македонського

Тема 8. Культура Стародавньої Греції

Змістовий модуль 2. Стародавній Рим

Тема 9. Рання історія Римської держави

Тема 10. Рим та Італія у V – III ст. до н. е.

Тема 11. Криза Римської республіки

Тема 12. Рання Римська імперія

Тема 13. Криза та падіння Західної Римської імперії

Тема 14. Культура Стародавнього Риму

Форми та методи навчання

Вивчення дисципліни передбачає проведення лекційних, практичних занять, консультацій та самостійну роботу здобувачів освіти. Використовуються словесні, пояснювально-ілюстративні, інтерактивні, проблемно-пошукові, дослідницькі, проектні методи тощо.

Контроль навчальних досягнень

Форми та методи оцінювання:

Поточний контроль – усне опитування, участь в обговоренні, підготовка доповідей, підготовка творчих презентацій, виконання самостійної роботи (написання есе).

Підсумковий контроль – іспит.

Критерії оцінювання навчальних досягнень:

а) робота на практичному занятті

Усна відповідь, доповідь, виконання завдань на практичному занятті

Активність (доповнення, запитання)

до 4 балів

1 бал

б) самостійна робота
в) іспит

до 10 балів
до 25 балів

Робота на практичному занятті оцінюється за такими критеріями: 5 балів – здобувач освіти у повному обсязі опрацював матеріал, має глибокі та міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки; може узагальнювати та застосовувати набуті знання; 4 бали – відповідь містить незначні неточності; 3 бали – студент загалом володіє навчальним матеріалом, але у процесі його викладу припускається низка неточностей, відчуває труднощі у формулюванні висновків; 2 бали – здобувач може дати стисло відповідь на питання, у викладеному матеріалі є істотні прогалини; 1 бал – здобувач освіти має лише загальне уявлення про тему чи про окремі її аспекти.

Орієнтовний розподіл балів за видами робіт:

- 75% – практичні роботи;
- 25% – підсумковий контроль.

Політика курсу

Учасники освітнього процесу керуються нормативними документами та відповідними Положеннями, затвердженими в НУЧК:

«Положення про організацію освітнього процесу»:
https://drive.google.com/file/d/1p-qykVjCEwDD9xbkl44yFQXwv_0t8u0I/view,

«Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка»:
<https://drive.google.com/file/d/1LBczFimbiTyDU90wxxRhwJaHojnGgZ8x/view>).

При вивченні дисципліни та проведенні форм контролю здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності та відвідувати заняття відповідно до встановленого дирекцією розкладу. Здобувачі освіти мають право вільно висловлювати свої думки, задавати питання та брати участь у обговоренні на заняттях; вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять; відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; отримувати індивідуальні консультації у викладача.

Відпрацювання пропущених занять може відбуватися до початку заліково-екзаменаційної сесії. У разі відсутності через поважну причину (хворобу, участь у конференції або олімпіаді тощо) потрібно надати відповідну довідку.

Матеріально-технічне забезпечення

Навчальна аудиторія, проектор, ноутбук або комп'ютер, методичні матеріали.

Інформаційні ресурси

Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2016. Т. 1. Стародавня Греція.

Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2016. Т. 2. Стародавній Рим.

Гай Светоній Транквілл. Життєписи дванадцяти цезарів. Львів: Піраміда, 2019.

Історія європейської цивілізації. Греція / [під редакцією У. Еко]. Харків, 2025.

Історія європейської цивілізації. Рим / [під редакцією У. Еко]. Харків, 2024.

Коваленко О. О. Практикум з історії Стародавньої Греції: Навчально-методичний посібник для студентів стаціонарного відділення. Чернівці: Видавець Лозовий В.М., 2014.

Плутарх. Порівняльні життєписи. Том I. Київ: Стилет і стилос, 2023.

Плутарх. Порівняльні життєписи. Том II. Київ: Стилет і стилос, 2024.

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Коваленко Ольга Олександрівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин
Комунікація	Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин E-mail: olgakovv5@gmail.com
Посилання на дисципліну в системах дистанційного навчання	https://moodle.chnpu.edu.ua/course/view.php?id=1575 Zoom: 563 376 6955 Код доступу: 9gQeus
Консультації	Щовівторка, 13:00 – 14:20